

PAGINA 1 (letterlijke transcriptie met grammatica- spel- en interpunctie-fouten)

x verso 90 incipiendo recto terminando 91

deponi infirmum ut sedeat et caput habeat foras aqua et non infundatur caput infirmo. Nam si infuderis caput aqua nihil iuvat sed adhuc angustia patietur ab infusione aquae calidae. Hoc igitur usque semel et vis fieri oportet et sic postea cum melius ceperit habere deducendum est ad balneum ut est consuetudo lavet et nihil dabit et haec enim oportet facere qui haec causa patiuntur, neque enim curatio multum aliquid exegit. Oportet autem cognoscere qui magis labor in frontispicio si consistit captas partes ut etiam sensibilitas eorum virtutem amplius ledatur. Fit etiam ex nimiis doloribus utique digeritur et incidat animalis spiritus et in foraminum contingat hac accidentia hoc in membris aliquibus tenetur cluditur meningae auditu hoc utique ossium foramina fortiores maxime medio cerebro obcludit cavitatem in autem istas particulares curationes non est nunc tempus scribere.

XLII DE EPHELEMSIA

Ephilemsiae passio una ex diuturnis passionibus est et magnam diligentiam et sollicitudinem habet et si neglecta fuerit ab initio sepius conmoritur qui haec habent. Captas enim est ista passio ubi princeps omnium sensuum est et intellectus quia ergo capiti est ista passio

PAGINA 1 (gecorrigeerde en soms gereconstrueerde versie)

x verso 90 incipiendo recto terminando 91

...deponi infirmum ut sedeat et caput habeat foris aquam et non infundatur caput infirmo. Nam si infuderit caput aqua nihil iuvat sed adhuc angustias patietur ab infusione aquae calidae. Hoc igitur usque semel et bis fieri oportet et sic postea cum melius coeperit habere deducendus est ad balneum ut est consuetudo lavet et nihil dubitans et haec enim oportet facere qui hanc causam patiuntur, neque enim curatio multum aliquid exigit. Oportet autem cognoscere quod magis labor in frontispicio consistit, tenens capitis partes anteriores, ut etiam sensibilitas earum virtutum amplius ledatur. Fit etiam ex nimiis doloribus ut utique digeratur et incidat animalis spiritus et in foraminibus contingat haec accidentia et cum in membris aliquibus tenetur et cluditur meningae aditus. Hoc utique habitat ossium foramina fortiora et maxime medio cerebro obcludit cavitatem. In autem istas particulares curationes non est nunc tempus scribere.

XLII DE EPILEPSIA

Epilepsiae passio una ex diuturnis passionibus est et magnam diligentiam et sollicitudinem habet et si neglecta fuerit ab initio saepius conmoritur qui haec habent. Capitis enim est ista passio ubi princeps omnium sensuum est et intellectus. Quia ergo capitis est ista passio... (tekst breekt hier af)

PAGINA 2

quod patiuntur sed omne sensibilitas alienatur propter quod epilemsia ipsa passio apellatur quia obtinet et tenet omnem sensibilitatem captivam vocant alii enim et ieron propter quod sacerdotalem honorem possedeat templum id est cerebrum in anima habitat alii eraglianacon propter quod fortis sit et non facile ledi XLIII SIGNA EPHILEMSIE

Fit igitur ephilemsiae tribus modis aut caput solum patitur aut ex stomacho conpatitur aut ex aliquo membro patiente ad caput ipsa transmissa malitia conpatitur signa sunt haec frequenter spasmus patiuntur in ipso stomacho et tremor quedam et mordicationem magis patiuntur. Quando ergo contigerit ... gravari a cibo nimio Aut si parum cybum acciperit similiter qui autem ex aliquo membro initium sumserit epilemsiae manifeste sentiunt et pronuntiat quod ei futurum est contigit haec passio infantibus et maxime humidiores habentibus natura propter quod pedicon iam aliqui vocant.

XLIII CURATIO EPHILEMSIAE AD INFANTUM

Necesse est si adhuc lactem sugat et quia eis potest fieri quod accipiant proficiens autem a calore augmentato

PAGINA 3

oportet in nostram sollicitudinem gubernare

PAGINA 2

...quod patiuntur sed omnis sensibilitas alienatur propter quod epilemsia ipsa passio appellatur quia obtinet et tenet omnem sensibilitatem captivam. Vocant alii enim et *ieron* propter quod sacerdotali honore possideat templum id est cerebrum ubi anima habitat, alii *heraclianacon* propter quod fortis sit et non facile laedi potest. XLIII SIGNA EPILEPSIAE

Fit igitur epilepsia tribus modis: aut caput solum patitur, aut ex stomacho conpatitur, aut ex aliquo membro patiente ad caput ipsas transmissa malitia conpatitur. Signa sunt haec: frequenter spasmus patiuntur in ipso stomacho et tremor est ibi et mordicatio. Magis patiuntur quando ergo contigerit eos gravari a cibo nimio aut si parum cibum acciperint similiter. Cui autem ex aliquo membro initium sumpserit epilepsia, manifeste sentit et pronuntiat quod ei futurum est. Contingit haec passio infantibus et maxime humidiores habentibus naturam, propter quod *paedicon* eam aliqui vocant.

XLIII CURATIO EPILEPSIAE AD INFANTEM

Necesse est si adhuc lac sugat nihil potest fieri quod accipiat. Proficiens autem [a] calore augmentato...(tekst breekt hier af)

PAGINA 3

...oportet et in nostram sollicitudinem gubernari

possint ut lactem nutrices eorum bonum faciant et sine aliqua sint superfluitate ordinandum est. Pessima enim est si lactem pinguem et fetidam sit autem utiles et eucima si nutrix et exerceatur quemadmodum et mediocris excitatur nutrices et cibos accipiant eucimos quodsi subtiles fuerint lactes pinguiore eum oportet mediocriter fieri Si autem satis pingues fuerint lacte supelectilem reddiderit quale est feniculum anitum anixam erucam rutam porrum omnia ista ~~omnia~~ viridia sunt adsumenda adhuc et recentia adsumi debent. Sicca autem agriora sunt magis et amplius adaperiunt menstruarum poros et matrices fluens sanguinem quod lactanti nihil est peius modicum enim necesse est ut lac fiat propter lacte plus fiunt sanguinem in ventrem propter eum et nutrices a virorum coitu prohibendae sunt et subtilem enim et malem olentem Necesse est lactem faciat. Si autem contingit ut sem gravidet adhuc magis pessimior est et enim fugienda est talis nutrix et nullo modo permittenda est lactari infan-tem. Sed alia magis querenda est habens lactem bonum. Cognoscendus est igitur lac bonum ex colore et contstitutione

PAGINA 4

generat in ubera tamen solet constipare nervos propterea et vinum mediocriter subtile dare oportet sic nutriendus est infans si adhuc

possit ut lac nutrices eorum bonum faciant et sine aliqua sit superfluitate ordinandum est. Pessimum enim est si lac sit pingue et fetidum. Fit autem subtile et euchimum si nutrix et exerceatur quemadmodum et mediocriter exercitantur nutrices et cibos accipiant eucimos. Quodsi subtile fuerit lac, pinguius enim oportet mediocriter fieri. Si autem satis pingue fuerit lac oportet subtile reddi, quale est feniculum, anethum, anisum, eruca, ruta et porrum. Omnia ista viridia sunt adsumenda, adhuc et recentia adsumi debent. Sicca autem acriora sunt magis et amplius adaperiunt menstruorum poros et matrices fluent sanguinem quo lactanti nihil est peius. Modicum enim necesse est lac fiat sanguine de venis fluente propter quod lac plus fit sanguine manente in ventre. Propterea et nutrices a virorum coitu prohibendae sunt et subtile enim et male olens necesse est ut lac faciat. Si autem contingat ut se gravidetur adhuc magis pessimum [peius] est et enim fugienda est talis nutrix et nullo modo permittenda est lactare infan-tem. Sed alia magis quaerenda est habens lac bonum. Cognoscendum est igitur lac bonum ex colore et contstitutione...(tekst breekt hier af)

PAGINA 4

...generat in uberibus; tamen solet constipare nervos [puerorum], propterea et vinum mediocriter subtile dare [nutrici] oportet. Sic nutriendus est infans; si adhuc

sugit providere oportet nutrix quae bonum faciat
lactem inprimis exerceatur medocriter
deinde operetur manibus et sic manducet
et non lavet frequenter nec post cibum aut potum lavet
et cum laverit statim non bibat vinum purum nihil est plus
nocivum sed unguatur et fricetur ante cibum semper post cibum
semper exercitium non solum talibus sed et omnibus nocet. Oportet
infricationem primo a brachiis incipere deinde venire
ad pectum et ad ventrem et postea ad coxas et plurimum hoc
faciendum est fortiter ut ex ipsa fricatione contrahat. Dein-
de *iususuru* (?) facienda est. Deinde post omnium membrorum
fricationem etiam caput fricandum est. Prius enim oportet
quod non in eo mox trachant omnia exercitia autem et fricationem
faciens non mox proximetur frigido adhibere sed spectan-
dum est ut ventetur color paulatim et spiritus sic veniat ad
consuetam et cibum accipiat competentem. Idem pane bene
coctum et optime fermentatum et maximae in furno coctum
sumat autem ex eo unam aut duas uncias panis et maximae
si melancholici aut colerici sint infantes. Temperantiam
in nimis fervente calida aqua habens coriandrum.
hoc enim si comedat prohibet humores ascendere in capite
quod est maximum adiutorium propter filacticon passione
ex oleribus autem manducet veta magis calida et rapa
aut porrum mixta hoc iubare scias condimenta autem

Michiel Sauter

sugit providere oportet nutrix quae bonum faciat
lac. Inprimis exerceatur medocriter,
deinde operetur manibus et sic manducet
et non lavet frequenter; nec post cibum aut potum lavet
et cum laverit statim non bibat vinum purum. Nihil est plus
nocivum sed unguatur et fricetur ante cibum semper. Post cibum
semper exercitium non solum talibus sed et omnibus nocet. Oportet
in fricatione primo a brachiis incipere, deinde venire
ad pectus et ad ventrem et postea ad coxas et plurimum hoc
faciendum est fortiter ut ex ipsa fricatione calorem contrahat. Dein-
de iusum facienda [fricatio] est. Deinde post omnium membrorum
fricationem etiam caput fricandum est. Prius enim non oportet
ut non in eo mox trahant omnia. Exercitia autem et fricationem
faciens non mox proximetur frigido aeri sed exspectan-
dum est ut eveniet calor paulatim et spiritus sic veniat ad
consueta et cibum accipiat competentem, idem panem bene
coctum et optime fermentatum et maxime in furno coctum.
Sumat autem ex eo unam aut duas uncias panis et maxime,
si melancholici aut colerici sint infantes temperantiā,
in nimis fervente calida aqua habente coriandrum.
Hoc enim si comedat prohibet humores ascendere ad caput
quod est maximum adiutorium et profilacticon passioni.
Ex oleribus autem manducet betam magis calidam et rapam
aut porrum mixtum. Hoc iuvare scias. Condimenta autem...(tekst
breekt hier af)

Michiel Sauter